

**UPPLANDS-BRO
KOMMUN**

Handlingar till
Miljö- och energiutskottets
sammanträde
den 9 december 2022

Kommunledningskontoret

Anna Gabrielsson

Datum

2022-11-25

Vår beteckning

KS 22/0688

Er beteckning

Kansliavdelningen

Miljö- och energiutskottet

Anna.Gabrielsson@upplands-bro.se

Hållbarhetsinitiativ

Förslag till beslut

Miljö- och energiutskottet godkänner Hållbarhetsinitiativet.

Sammanfattning

Upplands-Bro har ett flertal övergripande målsättningar i sitt arbete för att uppnå ett hållbart Upplands-Bro. Kommunens långsiktiga miljömål är att Upplands-Bro kommun senast år 2030 ska vara en klimatneutral kommun. Det ska göras genom bland annat ett utvecklat samarbete med det lokala näringslivet och samverka med andra aktörer för att bidra till minskad klimatpåverkan samt bidra till en hållbar utveckling.

Genom detta hållbarhetsinitiativ med namnet Hållbarhetsambition för Trädgårdsstaden i Upplands-Bro kommun ska aktörerna Riksbyggen, SBB och Stena tillsammans med Upplands-Bro kommun utveckla Trädgårdsstaden och tillsammans med E.ON skapa förutsättningar för en resurs- och energieffektiv stadsdel.

Hållbarhet är en viktig del i parternas utveckling av stadsområden och kommer att vara en tråd genom hela satsningen i Trädgårdsstaden. Parterna har därför med ovanstående som grund gemensamt formulerat en vision och satt upp hållbarhetsmål som kommer att präglade det fortsatta gemensamma arbetet med Trädgårdsstaden.

Beslutsunderlag

- Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse den 25 november 2022

Ärendet

I takt med att städerna byggs ut för att möta befolkningstillväxten ökar också efterfrågan på energi samtidigt som avfallsmängderna ökar. För att skapa hållbara städer och stadsdelar behöver vi skapa förutsättningar för cirkulära flöden av våra resurser. I Upplands-Bro kommun mellan Mälarens strand och Bro Station växer Bro Mälarstad fram som är en naturnära stadsdel som totalt kommer att få cirka 4 500 nya bostäder och 10 000 invånare på sikt. I Trädgårdsstaden som är en del av Bro Mälarstad planeras det i dagsläget för upp till 2000 bostäder, skola, förskola, närservice och kollektivtrafik.

Kommunledningskontoret

Här kommer det att vara nära till kommunikationer och bra pendlingsmöjligheter vilket ger mer tid över till annat i livet. Närhet till naturen och friluftaktiviteter ger förutsättningar för ett gott liv. I ett samarbete med lokala aktörer skapas möjlighet för de boende att själv odla grödor i varierande skala eller möjlighet att köpa grödor från odlingar i direkt anslutning till bostadsområdet.

En bit norr om Trädgårdsstaden i Upplands-Bro kommun har E.ON byggt ett kraftvärmeverk och en biogasanläggning. Båda ligger i direkt anslutning till Ragn-Sells sedan länge etablerade återvinnings- och behandlingsanläggning. I biogasanläggningen rötas matrester och annat organiskt material från hushåll och företag i regionen. Vid rötningen bildas biogas, biogödsel och kompost. Denna anläggning ägs och drivs idag av ST1.

Det restavfall som uppkommer i Upplands-Bro kommun går direkt till E.ONs kraftvärmeverk där avfallet tas om hand genom förbränning och energiåtervinns. Kraftvärmeverket är en viktig "njure" för samhället. Miljö- och hälsostörande ämnen så som kadmium och kvicksilver omhändertas efter förbränning på ett säkert sätt och minskar fortsatt spridning i samhället. Material som blir kvar efter förbränningen transporteras ut via särskilda utmatningssystem till Ragn-Sells avfallsbehandlingsanläggning, där metaller och mineraler kan utvinnas och återanvändas. Den värme och el som genereras i processen går tillbaka till staden via E.ONs elnät och fjärrvärmenät. På så vis har ett cirkulärt flöde skapats för restavfallet från staden.

Riksbyggen, SBB och Stena är tre fastighetsaktörer som ska utveckla Trädgårdsstaden och tillsammans med E.ON skapa förutsättningar för en resurs- och energieffektiv stadsdel.

Barnperspektiv

Ett hållbarhetsinitiativ när det gäller stadsplanering bidrar till långsiktig hållbarhet genom ökad trygghet och bättre livsmiljö för stadens alla invånare. Hållbarhetsinitiativet ger förutsättningar för goda och stabila levnadsvillkor även för kommande generationer.

Ida Texell

Kommundirektör

Bilagor

1. Hållbarhetskontrakt 2022-07-04 ASI

Beslut sänds till

- Samhällsbyggnadskontoret för vidare hantering

Hållbarhetsambition för Trädgårdsstaden i Upplands-Bro kommun

Riksbyggen
Rum för hela livet

 Stena Fastigheter

Bakgrund

I takt med att städerna byggs ut för att möta befolkningstillväxten ökar också efterfrågan på energi samtidigt som avfallsmängderna ökar. För att skapa hållbara städer och stadsdelar behöver vi skapa förutsättningar för cirkulära flöden av våra resurser.

I Upplands-Bro kommun mellan Mälarens strand och Bro Station växer Bro Mälarstad fram som är en naturnära stadsdel som totalt kommer att få cirka 4 500 nya bostäder och 10 000 invånare på sikt. I Trädgårdsstaden som är en del av Bro Mälarstad planeras det i dagsläget för upp till 2000 bostäder, skola, förskola, närservice och kollektivtrafik. Här kommer det att vara nära till kommunikationer och bra pendlingsmöjligheter vilket ger mer tid över till annat i livet. Närhet till naturen och friluftaktiviteter ger förutsättningar för ett gott liv. I ett samarbete med lokala aktörer skapas möjlighet för de boende att själv odla grödor i varierande skala eller möjlighet att köpa grödor från odlingar i direkt anslutning till bostadsområdet.

En bit norr om Trädgårdsstaden i Upplands-Bro kommun har E.ON byggt ett kraftvärmeverk och en biogasanläggning. Båda ligger i direkt anslutning till Ragn-Sells sedan länge etablerade återvinnings- och behandlingsanläggning. I biogasanläggningen rötas matrester och annat organiskt material från hushåll och företag i regionen. Vid rötningen bildas biogas, biogödsel och kompost. Denna anläggning ägs och drivs idag av ST1.

Det restavfall som uppkommer i Upplands-Bro kommun går direkt till E.ONs kraftvärmeverk där avfallet tas om hand genom förbränning och energiåtervinns. Kraftvärmeverket är en viktig "njure" för samhället. Miljö- och hälsostörande ämnen så som kadmium och kvicksilver omhändertas efter förbränningen på ett säkert sätt och minskar fortsatt spridning i samhället. Material som blir kvar efter förbränningen transporteras ut via särskilda utmatningssystem till Ragn-Sells avfallsbehandlingsanläggning, där metaller och mineraler kan utvinnas och återanvändas. Den värme och el som genereras i processengår tillbaka till staden via E.ONs elnät och fjärrvärmnät. På så vis har ett cirkulärt flöde skapats för restavfallet från staden.

Riksbyggen, SBB och Stena är tre fastighetsaktörer som ska utveckla Trädgårdsstaden och tillsammans med E.ON skapa förutsättningar för en resurs- och energieffektiv stadsdel.

Riksbyggen är ett kooperativt företag som utvecklar attraktiva och hållbara boenden för alla. Vår ambition är att vara en av de ledande samhällsutvecklarna för framtidens hållbara boenden. Det ställer höga krav på vårt hållbarhetsarbete. Vi är samtidigt en av Sveriges största fastighetsförvaltare med bostadsrättsföreningar, företag och offentliga fastighetsägare som kunder. Riksbyggens övergripande mål är att skapa långsiktig samhällsnytta. Det sker bland annat genom att bygga fler bostäder och bidra till en balans på bostadsmarknaden. För att nå målet är innovation och hållbarhet centralt och det är av största vikt att samarbeta med andra aktörer. När vi bygger nytt gör vi alltid en hållbarhetsanalys och en ekosystemanalys. Riksbyggen är den aktör som har flest certifierade byggnader enligt Miljöbyggnad.

Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB (SBB) är den största nordiska fastighetsaktören inom social infrastruktur och arbetar lokalt med ekologisk, social och ekonomisk hållbar utveckling av samhället i stort. SBB skapar hållbara miljöer där människor vill leva, arbeta och vistas lång tid framöver.

SBB har som mål att minimera koldioxidutsläpp och annan skadlig miljöpåverkan i alla skeden av livscykeln. Det innebär att SBB kommer att bevara och värna om befintliga byggnader samt sträva efter att de energieffektiviseras för att uppnå samma tekniska standard som i nybyggda hus. Vid nybyggnation läggs stor vikt vid att minimera utsläpp från byggprocessen samt ta hänsyn till ekosystem och biologisk mångfald, bland annat genom att använda hållbara byggmaterial såsom trä och beakta biologisk mångfald i dialog- och planeringsprocessen. Miljörisker inventeras, kartläggs och dokumenteras alltid i byggprocessen. För att nå de uppsatta målen krävs systematiskt arbete med etablerad kunskap och tekniska lösningar, men det krävs även nya och banbrytande teknologier. SBB arbetar aktivt med att testa innovationer inom miljöteknik.

Stena Fastigheter ska bygga 1100 hållbara hem/år till 2025. Dessa projekt ska bidra till Stena fastigheters koncerngemensamma hållbarhetsmål: ökad trygghet och halverat klimatavtryck till 2030. Alla kvarter har lokala planer utifrån Stena Fastigheters gemensamma hållbarhetsmål, som i sin tur är utformade för att bidra till de globala hållbarhetsmålen.

För att öka tryggheten i kvarteren så använder Stena sig av verktyget "Relationsförvaltning" i deras sociala hållbarhetsarbete, som också är den strategiska ledstjärnan för hur de utvecklar kvarteren. Till stöd har Stena en relationsförvaltare som håller ihop och driver arbetet på varje ort. Det ger en god grund för dialog och medskapande som skapar trivsel, trivsel stärker kvarteren och ger i sin tur goda förutsättningar för att tillsammans ta oss an de riktigt stora hållbarhetsutmaningarna.

För att minska klimatpåverkan i ett nyproduktionsprojekt så arbetar Stena enligt en intern hållbarhetsprocess. Tidigt i processen så analyseras projektet utifrån Stenas och kvarterets hållbarhetsmål och förutsättningar. Fokus är att minska klimatavtrycket både under projektets byggnation samt under projektets driftsfas. Vidare analyseras utformning och materialval i en tidig klimat kalkyl. Samtliga nyproduktionsprojekt certifieras i dagsläget enligt Svanen och har minst en hållbar energikälla.

E.ON är en etablerad energiaktör i Sverige och Upplands-Bro kommun med en bred portfölj inom mobilitet, produktion, distribution och användning av energi. E.ONs vision är att skapa mervärden med visionen "improving people's lives" och hjälpa människor, städer och verksamheter med omställning mot ett hållbart energisystem. E.ON möjliggör omställningen bland annat genom integration av förnybara energikällor, en högre grad av återvunnen energi och användande av innovativ teknik. År 2025 kommer E.ON enbart erbjuda 100 % återvunnen eller förnybar energi och framåt har E.ON satt ett nytt mål, Nettonoll 2035. För att lyckas med energiomställningen krävs långsiktighet, uthållighet och ett gott samarbete med kommuner, fastighetsägare, byggherrar och andra aktörer.

Upplands-Bro har ett flertal övergripande målsättningar i sitt arbete för att uppnå ett Hållbart Upplands-Bro. Däribland stärkt demokrati, hållbar hälsa och liv samt hållbart samhällsbyggande. Kommunens långsiktiga miljömål är att Upplands-Bro kommun senast år 2030 ska vara en klimatneutral kommun. Det ska göras genom bland annat ett utvecklat samarbete med det lokala näringslivet och samverka med andra aktörer för att bidra till minskad klimatpåverkan samt bidra till en hållbar utveckling.

Hållbarhet är en viktig del i parternas utveckling av stadsområden och kommer att vara en tråd genom hela satsningen i Trädgårdsstaden. Parterna har därför med ovanstående som grund gemensamt formulerat en vision och satt upp hållbarhetsmål som kommer att präglade det fortsatta gemensamma arbetet med Trädgårdsstaden.

UTKAST

Funktionsområden

I Trädgårdsstaden kommer aktörerna att gemensamt verka inom tre områden;

Energi- och resurseffektivitet

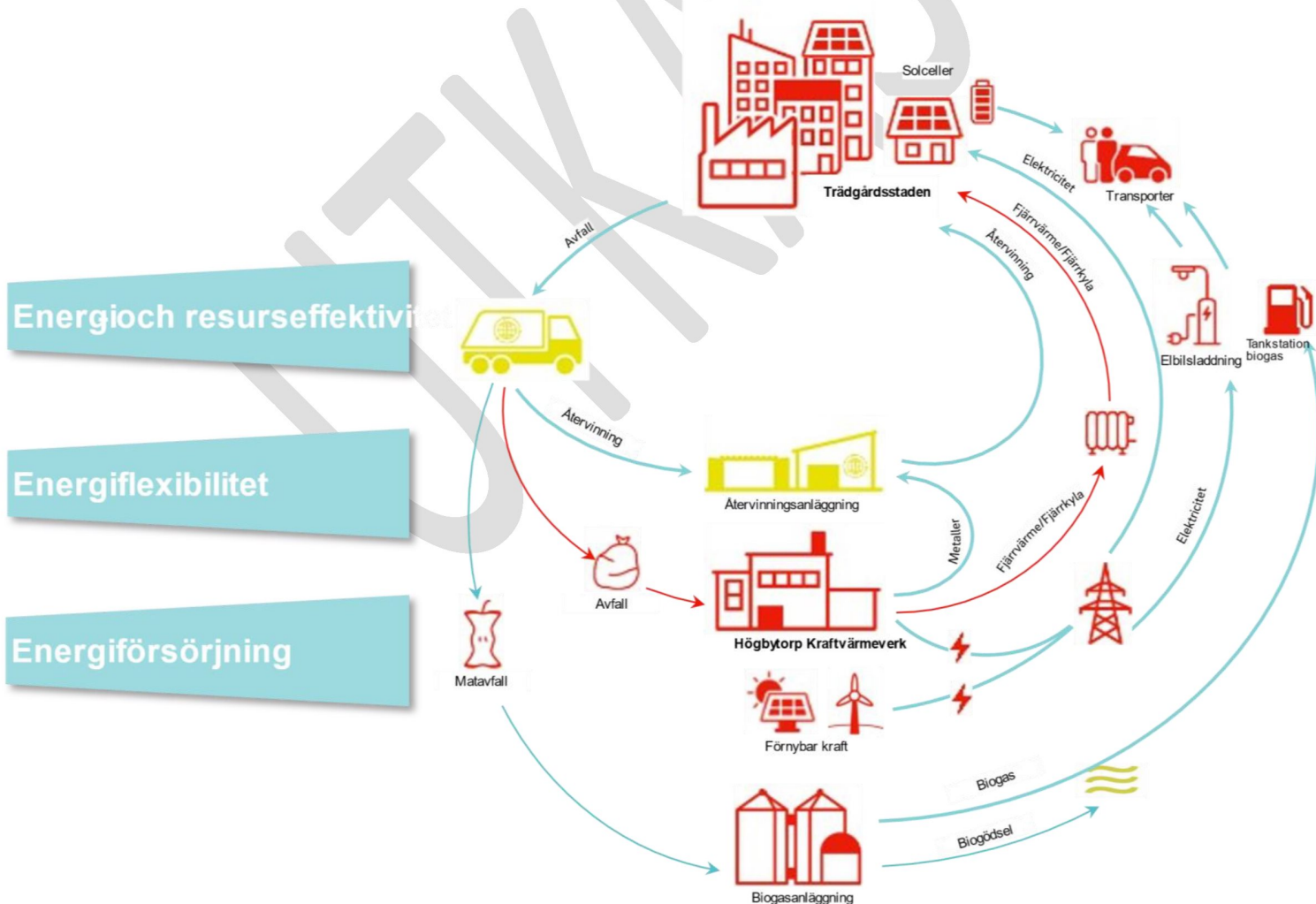
Det här området handlar om att minska energianvändandet och optimera användandet av resurserna i staden. Fokus kommer att vara på balansering av energiflöden, användandet av energi, hantering av avfall samt transport och mobilitet. Trädgårdsstaden ska präglas av en hållbar resursanvändning där avfallssystemet är genomtänkt och där byggnaderna är smart byggda för att minska användandet av resurser.

Energiflexibilitet

För det här området är det övergripande målet att aktivt bidra till optimering av energisystemet i stort. Fokus kommer att vara på optimering sett ur ett systemperspektiv genom lagring i kombination med lokalt producerad energi. Trädgårdsstaden ska bidra till optimering och balansering av energisystemet sett ur ett systemperspektiv.

Energiförsörjning

Det här området fokuserar på att få till reduktion av växthusgaser genom lokalt producerad förnybar och återvunnen energi. Ett viktigt steg är att vara på restflöden så som avfall, restvärme, lokalt producerad el i form av sol och därefter tillföra nytt i form förnybar och återvunnen energi.

Mål

Inom varje funktionsområde har aktörerna enats om att verka för att följande mål uppfylls för Trädgårdsstaden.

- Energiförsörjningen i Trädgårdsstadens ska bestå till 100% av förnybar eller återvunnen energi
- Aktiviteter och åtgärder ska genomföras för att nå en reduktion av både energi- och resursanvändningen
- Energisystemet i Trädgårdsstaden ska optimeras ur ett systemperspektiv

Gemensamma aktiviteter

För att möjliggöra uppfyllelse av ovan satta mål har aktörerna enats om ett antal gemensamma aktiviteter inom ramen för varje fokusområde.

Energi- och resurseffektivitet

- Möjliggöra återbruk och en hög grad av materialåtervinning samt arbeta med åtgärder för att minska den fossila andelen i restavfallet med fokus på plast
- Verka för energi- och effektoptimering på fastighets- och områdesnivå genom smart byggnation, digitalisering, smarta styrsystem och visualisering
- Arbeta med kunskapshöjande åtgärder för boende och andra aktörer inom områdena energi, avfall och cirkularitet
- Verka för utbyggnad av laddinfrastruktur för privat- och företagsladdning med möjlighet till effektutjämning inom mark ämnad för skola, idrott, handel och bostäder.

Energiflexibilitet

- Arbeta för att alla fastigheter med rätt förutsättningar ska vara uppkopplade med smart styrning av värme och el
- Verka för en ökad elflexibilitet genom lagring och smart styrning i kombination med solenergi

Energiförsörjning

- Främja lokal värme- och elproduktion så som värme och el från energiåtervinning och förnybar energi från solcellsanläggningar
- Verka för att redan tillgängliga resurser i Trädgårdsstaden i form av olika restflöden så som restvärme och avfall tas tillvara, dock ej genom markvärme då det ställer höga framtida krav på Upplands-Bro kommuns drift och investering.
- Gemensam översyn för framtida utbyggnad och utökning av kraftnätet för att säkerställa effektbehov för laddinfrastruktur.

Organisation

En projektgrupp bildas för att leda det operativa arbetet. I projektgruppen ingår representanter från Riksbyggen, SBB, Stena och E.ON.

En styrgrupp tillsätts som har det övergripande ansvaret för att aktiviteter och mål i hållbarhetsambitionen samordnas genom informationsutbyte samt beslutar om eventuella förändringar i ambitionen. Styrgruppen sammankallas cirka två gånger om året.

Tidsperspektiv

Hållbarhetsambitionen gäller från undertecknandet och aktörerna ska därefter verka för att uppfylla målen under planering och utbyggnad av Trädgårdsstaden. Initialt utvärderas de tekniska förutsättningarna och efter två år fattar aktörerna beslut om fortsatt arbete och eventuella förändringar av ambitionen.

Godkännande

Samtliga aktörer ska verka för att mål och visioner i denna hållbarhetsambition för Trädgårdsstaden uppnås. Upplands-Bro kommun ska där det är möjligt skapa förutsättningar för de privata aktörerna att investera i delar som ambitionen belyser.

Hållbarhetskontraktet upphör under alla omständigheter när området är utbyggt.

Ort:

Datum:

Ort:

Datum:

Namn

Titel

Riksbyggen

(Underskrift/er av behörig/-a firmatecknare eller ställföreträdare)

Ort:

Datum:

Namn

Titel

E.ON Energiinfrastruktur AB

(Underskrift/er av behörig/-a firmatecknare eller ställföreträdare)

Ort:

Datum:

Namn

Titel

SBB

(Underskrift/er av behörig/-a firmatecknare eller ställföreträdare)

Ort:

Datum:

Namn

Titel

Stena

(Underskrift/er av behörig/-a firmatecknare eller ställföreträdare)

Titel

Upplands-Bro kommun

UTKAST